

5. ÚLOHA

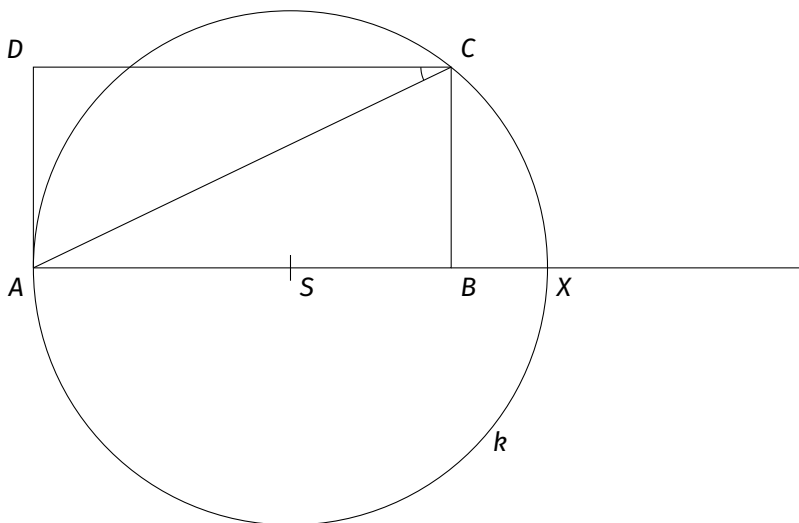
Opravovali: **Livka Lukáčová & Tomáš Sukeľ**

Najkrajšie riešenia: **Cyril Ihnát & Jakub Drobníak**

Počet riešení: **31**

ZADANIE

V knihe sa píše, že symbol je v tvare obdĺžnika $ABCD$, v ktorom uhol $\sphericalangle ACD$ má veľkosť 30 stupňov. Na strane AB vo vzdialenosti 2 od bodu A sa nachádza bod S , ktorý je stredom kružnice k , na ktorej ležia body A aj C . Ak predĺžime úsečku AB , pretne druhýkrát kružnicu k v bode X . Nájdite veľkosť úsečky BX . Úlohu neriešajte meraním ani rysovaním.

VZOROVÉ RIEŠENIE

Vieme, že každý vnútorný uhol v obdĺžniku má veľkosť 90° . Takže keď uhol ACD má veľkosť 30° , tak uhol BCA musí mať veľkosť $90^\circ - 30^\circ = 60^\circ$. Súčet vnútorných uhlov v trojuholníku je 180° . V trojuholníku ABC už poznáme veľkosti $|\sphericalangle BCA| = 60^\circ$ a $|\sphericalangle ABC| = 90^\circ$. Takže dostávame $|\sphericalangle CAB| = 180^\circ - 90^\circ - 60^\circ = 30^\circ$.

Body A a C ležia na kružnici k . Každý bod na kružnici má rovnakú vzdialenosť od jej stredu – táto vzdialenosť je rovná polomeru kružnice. Úsečky AS a SC preto majú rovnakú dĺžku, a to 2.

Keďže $|AS| = |SC|$, trojuholník ASC je rovnoramenný s ramenami AS a SC . Takže uhly CAS a SCA pri základni AC majú rovnakú veľkosť, a to 30° . Keď už poznáme veľkosti dvoch vnútorných uhlov trojuholníka ASC , tak vieme dopočítať aj tretí: $|\sphericalangle ASC| = 180^\circ - 30^\circ - 30^\circ = 120^\circ$. Uhly ASC a CSB spolu tvoria priamy uhol, takže musia dokopy mať 180° . Uhol CSB má teda veľkosť $180^\circ - 120^\circ = 60^\circ$.

Úsečky SC a SX majú rovnakú dĺžku 2, keďže opäť ide o polomery kružnice k . Trojuholník SCX je teda rovnoramenný s ramenami SC a SX . V tomto trojuholníku vieme, že uhol CSX má veľkosť 60° . Zvyšné dva uhly majú teda dokopy $180^\circ - 60^\circ = 120^\circ$ a zároveň majú rovnakú veľkosť, keďže ide o rovnoramenný trojuholník. Čiže uhly SCX a SXC majú oba $120^\circ : 2 = 60^\circ$.

V oboch trojuholníkoch SBC a XBC sa nachádza vnútorný uhol s veľkosťou 60° (uhly BSC a BXC) a zároveň vnútorný uhol s veľkosťou 90° (uhly SBC a XBC). Tým pádom budú mať tieto trojuholníky rovnako veľký tretí vnútorný uhol, ktorý bude mať veľkosť $180^\circ - 60^\circ - 90^\circ = 30^\circ$. Navyše vieme, že tieto trojuholníky zdieľajú stranu BC . Keďže sme ukázali, že trojuholníky SBC a XBC majú rovnaké dva uhly a stranu nachádzajúcu sa medzi týmito uhlami, tieto trojuholníky budú zhodné podľa vety *usu*.

Keďže trojuholníky SBC a XBC sú zhodné, tak aj všetky dvojice ich strán majú rovnaké dĺžky. Konkrétne to znamená, že strany SB a BX budú mať tiež rovnakú dĺžku. Spolu tieto dve úsečky vytvárajú úsečku SX , o ktorej vieme, že má dĺžku 2. Úsečka BX má teda dĺžku rovnú polovici dĺžky SX , čiže 1.

